

R I O J A

In noordelijk Spanje, onder Navarra, ligt het oude koninkrijk Castilië : een landschap van woeste, kale heuvels, de Sierra Cantabria. Enkel in het dal van de Ebro treffen wij ook groengewas aan. Een bijrivier van de Ebro, de Rio Oja, heeft hier de naam gegeven aan sterk geprezen Spaanse wijnen : Rioja.

Rioja-wijnen kunnen zowel wit, rood als rosé zijn en, bij de witte wijnen zowel droog als zoet. Vroeger droegen zij zelfs de namen Rioja Chablis voor droog wit en Rioja Sauternes voor zoet wit. Zoete Rioja is een banale wijn, maar droge witte Rioja is een uitstekende kruidige wijn, die ook 2 à 3 jaar vatrijping kan verdragen. Soms blijft witte Rioja zelfs 4 en 5 jaar op fust, met als resultaat een diepe goudkleur maar ook met beginnende oxydatieve toets. Maar de witte wijnen worden best jong gedronken.

Aan herkomst en kwaliteit werd in de Spaanse wijnmiddens tot 30 jaar geleden heel weinig belang gehecht. Pas in 1970 kwam hierin verandering, door de oprichting van het Instituto Nacional de Denominaciones de Origen. Zes jaar later, in 1976, was het volume van de wijnexport reeds verzesvoudigd !

In het bergachtige Rioja krijgen de wijnstokken voldoende regen. Een lange lente en een lange herfst maakt dat de wijn minder zwaar is dan andere Spaanse wijnen.

Het Rioja-wijngebied ligt aan beide oevers van de Ebro en is ongeveer 40 km breed en 120 km lang. Het valt niet samen met de politieke provincie Rioja.

Het wordt in 3 subregio's onderverdeeld :

- *Rioja Alavesa*

Het is het Baskische deel van het gebied ten westen van Logrono (= hoofdstad van de Rioja) en ten noorden van de Ebro en is het kleinste wat wijnbouwoppervlakte betreft. Wegens z'n klimaat (gemiddelde temperatuur : 12,7° C ; gemiddelde neerslag : 522 liter per m²), z'n lichte, kalkrijke bodem en de zonnige zuidelijke wijnhellingen (tussen 400 - 800 m boven de zeespiegel) levert deze streek wijnen met finesse en elegantie.

- *Rioja Alta*

Het ligt eveneens ten westen van Logrono, maar, op enkele gemeenten na, ten zuiden van de Ebro en is het gebied met de grootste bebouwde wijnoppervlakte. De gemiddelde temperatuur bedraagt er 13°C en er valt gemiddeld 381 liter neerslag per m². Een groot gedeelte van de wijnhellingen (400 - 500 m hoogte) ligt aan de oevers van de Ebro. De bodem is er vaak iets zwaarder en brengt fruitige, krachtigere, donkerdere rioja's met meer body voort.

- *Rioja Baja*

Het is qua uitgestrektheid het grootste van de drie gebieden en verschilt sterk van de 2 andere deelgebieden. De wijngaarden liggen slechts 300 m boven de zeespiegel en de bodem bestaat er bijna uitsluitend uit rivierslibgronden met ijzerhoudende leem. Het heeft een meer mediterraan klimaat (gemiddelde temperatuur : 14,4°C ; gemiddelde neerslag : 284 liter per m²). De wijnopbrengst is er over het algemeen vrij hoog, wat eerder tot eenvoudige wijnen met een hoog alcoholgehalte leidt. Maar de uitzonderingen bevestigen er de regel.

In het Rioja-gebied kopen de bodega's zowel druiven als wijnen bij de zelfstandige boeren, voegen deze bij hun eigen oogst en maken daaruit de wijn van het huis. Wijngaardnamen op het etiket zijn dus géén plaatsen van herkomst, maar wel merknamen. De bodega's zijn in eerste

instantie handelshuizen die vooral de rijping op fust en op fles als belangrijkste taak beschouwen. Hun vaten-bezit is aanzienlijk : soms tot 30.000 vaten !

In de marktstructuur van de wijnbouwers hebben ook de coöperatieven hun plaats en ook de onafhankelijke zelfstandig bottelende wijnboeren. Dank zij subsidies van het Europese Landbouwfonds ter bevordering van de export zijn vele zelfstandige wijnboeren zich gaan toeleggen op meer kwalitatieve productie in de jongste 5 jaar. De « terroirwijnen », voordien atypisch voor Spaanse wijnen, kennen hierdoor een sterke groei.

In Spanje groeien ongeveer 600 verschillende druivenrassen. De 15 hoofdvariëteiten die worden erkend als zuiver Spaanse druiven vertegenwoordigen samen ongeveer 75% van de totale aanplant. In La Rioja zijn de belangrijkste variëteiten :

ROOD : Tempranillo, die fijne tannine bezit en de belangrijkste druif is, 70%
 Garnacha tinta, brengt kleur en body, 15%
 Graciano en Grovere, bevatten veel zuren, 5%
 Mazuelo, bevat tannine en zuur, 10%

WIT : Viura, de belangrijkste witte druif,
 Malvasia, verdraagt gemakkelijk eikrijping,
 Garnacha Blanca, met klein zuurgehalte.

Witte druiven beslaan slechts één elfde deel van de totale aanplant.

Als eerste wijnbouwgebied werd aan Rioja in 1991 de DOCA verleend, - Denominacion de Origen Calificada -, dit is het allerhoogste appellatieniveau in Spanje. Een tweede DOCA werd sedertdien verdiend door Priorato. Het DOCA-reglement betreft de rijptijd van de wijn op houten vaten en in de fles.

DOCA Rioja heeft 4 categorieën :

KWALITEIT	Minimum rijptijd ROOD	Waarvan op vat	Minimum rijptijd WIT en ROSE
VINO JOVEN	Enkele maanden	Niet verplicht	Enkele maanden
CRianza	2 jaar	1 jaar	6 maanden vat
RESERVA	3 jaar	1 jaar	6 maanden vat en 6 maanden fles
GRAN RESERVA	5 jaar	2 jaar	6 maanden vat en 42 maanden fles (zeldzaam geworden)

Dit rijpings- en kwaliteitssysteem stond model voor heel Spanje, maar de duur van het verblijf op vat kan verschillen : in warmere gebieden geldt 6 maanden vatrijping in plaats van 12 maanden.

15 Jaar geleden was méér dan 50% van de Rioja-wijn Vino Joven, die meestal via koolzuurgisting werd bereid. De hogere kwaliteiten werden vaak veel langer op vat gelagerd dan de wettelijke norm. Klassieke Rioja's kregen daardoor een zeer heldere robijnrode kleur.

In de jongste jaren kregen de klassieke Rioja's het gezelschap van andere types :

- Langere gistingstijden bevorderen diepere kleur en meer tannine
- Beperkte vatrijping maar dan wel op uitsluitend nieuwe vaten, zodat de houttoets expressief wordt.
- Strengere druivenselectie om hogere concentratie te bekomen tot dieprood.

CIJFERGEGEVENS over RIOJA - Jaar 2001

Oppervlakte : Wijngaard aangegeven (ha)		60.171
Wijngaard producerend (ha)		53.739
Productie wijn (miljoen liters)		242,35*
Gemiddeld rendement (kg / ha)		6.452
Verkoop (miljoen liters)		220,42
Binnenlandse markt	160,01	72,59%
Buitenlandse markt	60,41	27,41%
Verkoop (miljoen liters)		
Rood	139,32	87%
Wit	12,72	8%
Rosé	7,86	5%
Verkoop per categorie (miljoen liters)		
Sin crianza	65,84	41,15%
Crianza	65,58	41%
Reserva	24,44	15,27%
Gran Reserva	4,12	2,58%
Aantal Bodegas Crianza		255

* : cijfer bevat niet de gedeklasseerde wijnen

TOELICHTINGEN OVER ENKELE BODEGAS

Bodegas Martinez Bujanda, SA

Oppericht in 1889 in Oyon, Rioja Alavesa, door Joaquin Martinez Bujanda.

400 Ha wijngaarden, gelegen in de 3 regio's : - Rioja Alta
- Rioja Alavesa
- Rioja Baja

Jaarlijkse totaalproductie : 3.000.000 flessen.

Aanplant :

WIT : Viura, Malvasia

ROOD : Tempranillo, Mazuelo, Garnacha, Cabernet Sauvignon.

Nieuwe chai gebouwd in 1984, met moderne installatie.

Rijpingskelder : 14000 vaten

3.500.000 flessen

Handelsnaam : Conde de Valdemar, voor gerijpte wijnen
Valdemar, voor jonge wijnen.

Geleid door 2 broers en hun zus, kleinkinderen van de stichter :

Jesus Martinez Bujanda
Carlos Martinez Bujanda
Pilar Martinez Bujanda

WIJNEN :

- Conde de Valdemar, White

Gisting in eikenhouten vaten (200 à 260 vaten)
100% viuradruif
Gebotteld in april - mei van het jaar na de oogst.

- Conde de Valdemar, Crianza

Samenstelling : 85% Tempranillo, 15% Mazuelo
Wijngaarden gelegen in Oyon, Logrono, Ausejo.
Rijping gedurende 16 maanden in eikenhouten vaten.

- Conde de Valdemar, Reserva

Geogst in de 2^{de} week van oktober.
Samenstelling : 80 tot 85% Tempranillo, 20 tot 15 % Mazuelo.
Wijngaarden gelegen in Oyon, Logrono en Ausejo.
24 Maanden vatrijping

- Conde de Valdemar, Gran Reserva

Samenstelling : 80 tot 85% Tempranillo, 20 tot 15 % Mazuelo.
Wijngaarden gelegen in Oyon, Logrono en Ausejo.
30 Maanden vatrijping

Website : www.martinezbujanda.com

Finca Valpiedra

Oppervlakte wijngaarden : 80 hectare in Rioja Alta, gelegen in een bocht van de Ebro.
Druivenvariëteiten : Tempranillo, Cabernet, Mazuelo, Graciano.
Wijnstokken zijn méér dan 25 jaar oud.

Bodegas Beronia

Werd opgestart in 1970 door enkele vrienden samen in het dorpje Ollauri, vlakbij Haro (Rioja Alta), in eerste instantie om een erg goede wijn te maken voor henzelf. Verkoop aan derden kwam slechts op de tweede plaats. De eigen wijngaard was toen 10 ha groot. In 1974 werd een nieuw gebouw opgetrokken waarvan de hele bovenverdieping gereserveerd werd als restaurant. Niet alleen de dagelijkse lunch was hier voortreffelijk, maar ook de eigen wijnen ! De sterk

groeierende vraag veroorzaakte de noodzaak tot uitbreiding. Een kapitaalkrachtige partner was geïnteresseerd: het sherryhuis Gonzalez Byass. Deze vergrootte de bodega tot een jaarproductie van 600.000 flessen en equippeerde de bodega met roestvrij stalen vergistingstanks en temperatuurcontrole. De bodega beschikt over een rijpingskelder van 14.000 eikenhouten vaten, van Amerikaanse oorsprong (Ohio - Missouri).

Website : www.beronia.es

Bodegas Roda S.A.

Werd opgericht in 1986.

60 Hectare wijngaarden, rond centrum Haro in de Rioja Alta.

Rijpingskelder : 1200 vaten

Enkel van de beste vaten wordt Roda I samengesteld. Van de wijn in de overige vaten wordt Roda II gemaakt.

Roda I Reserva :

100% Tempranillo. Wijnstokken meer dan 30 jaar oud.

2 Jaar lagering op Franse eikenhouten vaten, waarvan elk jaar 1/3 vernieuwd wordt.

Gemiddeld 60.000 flessen , waarvan 70% voor export.

Roda II Reserva :

80% Tempranillo, 20% Garnacha

20 Maanden lagering op Franse eikenhouten vaten, waarvan jaarlijks 1/3 wordt vernieuwd.